

Sygn. akt III AUa 1424/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska (spr.)
Sędziowie:	SSA Dariusz Płaczek SSA Krystian Serzysko
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2017 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **S. U.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 czerwca 2017 r. sygn. akt VII U 1262/15

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1424/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił wnioskodawcy S. U. prawa do emerytury.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zmienił częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 8 maja 2015 r., a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie i jednocześnie stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w niniejszej sprawie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca, urodzony (...), na dzień 1 stycznia 1998 r. udokumentował 27 lat, 4 miesiące i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, nie należy do Otwartego Funduszu Emerytalnego. W dniu 21 kwietnia 2015 r. złożył wniosek o wcześniejszą emeryturę. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy

uwzględnił okresy pracy: od 23 października 1976 r. do 23 kwietnia 1977 r. oraz od 9 października 1979 r. do 18 stycznia 1980 r., łącznie 9 miesięcy i 13 dni. W okresie od 21 stycznia 1980 r. do 30 kwietnia 1999 r. wnioskodawca pracował w Nadleśnictwie (...) w B. na następujących stanowiskach: ładowacza w okresie od 1 października 1981 r. do 14 października 1983 r. (tj. 2 lata i 14 dni); kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i samochodu (...)o liczbie miejsc siedzących powyżej 20 w okresie od 15 października 1983 r. do 6 listopada 1995 r. (tj. 12 lat i 23 dni) oraz drwała w okresie od 21 stycznia 1980 r. do 9 marca 1980 r. (tj. 1 miesiąc i 17 dni), wymienionych w wykazie A, dziale VI, poz. 1 pkt 1, wykazie A, dziale VIII poz. 1 pkt 1 oraz w wykazie A, dziale VIII poz. 2 pkt 1 i 4, stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 16 z dnia 31 marca 1986 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego, a ponadto w dziale VI poz. 1 i 12 oraz dziale VIII poz. 2 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). Powierzone obowiązki drwała i następnie kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz kierowcy (...)wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Łącznie w Nadleśnictwie (...) do dnia 1 stycznia 1999 r. przepracował 14 lat, 3 miesiące i 24 dni. Przy doliczeniu okresów pracy uwzględnionych przez organ rentowy w wymiarze 9 miesięcy i 13 dni do wymienionych powyżej okresów pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca udokumentował łącznie 15 lat, 1 miesiąc i 7 dni okresów pracy w szczególnych warunkach, przypadających do dnia 1 stycznia 1999 r. Sąd pierwszej instancji zauważył, że z akt sprawy wynika, iż wnioskodawca starał się już o prawo do emerytury w oparciu o przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decyzją z dnia 25 lutego 2011 r. organ rentowy odmówił S. U. prawa do emerytury nie tylko z powodu braku wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach, przypadającego do dnia 1 stycznia 1999 r., ale przede wszystkim z powodu braku wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat, który skarżący osiągnął dopiero w dniu 8 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 13 września 2011 r. (sygn. akt VII U 509/11) oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 25 lutego 2011 r.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz przedłożonych do akt sprawy dokumentów, których wiarygodności i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron.

W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie jest częściowo uzasadnione i zasługuje na uwzględnienie. Przytoczył treść art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w związku z art. 32 ust. 4 powołanej wyżej ustawy i stwierdził, że ubezpieczeni mogą skorzystać z uprawnień do emerytury w wieku obniżonym tylko w sytuacji, gdy pracowali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Według Sądu Okręgowego z zebranego materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do uzyskania emerytury na mocy art. 184 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lecz dopiero z dniem 8 maja 2015 r., to jest po ukończeniu 60 roku życia. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udokumentował ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W dacie wyrokowania spełniał również pozostałe przesłanki dotyczące ogólnego stażu pracy przypadającego do dnia 1 stycznia 1999 r., wieku i braku przynależności do OFE.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd pierwszej instancji zmienił częściowo zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 8 maja 2015 r., orzekając na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Zważywszy na fakt, iż ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w dniu 25 kwietnia 2015 r., a 60 lat życia ukończył dopiero w dniu 8 maja 2015 r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 7 maja 2015 r., jako nieuzasadnione. Ze względu na fakt, iż dopiero w postępowaniu sądowym można było w sposób jasny i niebudzący wątpliwości ustalić uprawnienie wnioskodawcy do emerytury, Sąd pierwszej instancji nie obciążył organu rentowego odpowiedzialnością

za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie, w myśl art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił naruszenia przepisów prawa materialnego, między innymi art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez przyznanie wnioskodawcy emerytury od dnia 8 maja 2015 r., podczas gdy ubezpieczony nie posiada wymaganego przepisami okresu pracy w szczególnych warunkach, a także naruszenie art. 6, art. 7 oraz art. 32 ust. 1a ww. ustawy poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że do okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 powołanego wyżej rozporządzenia, wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), podczas gdy zgodnie ze wskazanym przepisem okres pobierania zasiłku chorobowego podlega wyłączeniu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 21 maja 2015 r. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że nie kwestionuje ustaleń Sądu pierwszej instancji w przedmiocie rodzaju wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w okresie zatrudnienia w Nadleśnictwie (...) od 21 stycznia 1980 r. do 9 marca 1980 r., od 1 października 1981 r. do 14 października 1983 r. oraz od 15 października 1983 r. do 6 listopada 1995 r., jednakże po uwzględnieniu tych okresów wnioskodawca w dalszym ciągu nie spełnia przesłanek nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. S. U. nie udowodnił bowiem okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, co wynika z wadliwie zsumowanych okresów pracy w szczególnych warunkach uznanych przez Sąd Okręgowy w wymiarze 14 lat, 3 miesięcy i 24 dni, podczas gdy prawidłowo powinny one wynieść 14 lat, 2 miesiące i 24 dni, a ponadto z nieprawidłowego uwzględnienia okresów urlopu bezpłatnego, okresów pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz okresów pobierania zasiłku chorobowego. Organ rentowy wskazał, że z treści art. 32 ust. 1a powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyraźnie wynika, że do stażu warunkującego nabycie prawa do emerytury zalicza się wyłącznie okresy faktycznego wykonywania prac wymienionych w załączniku do rozporządzenia, co oznacza że nie uwzględnia się między innymi okresu pobierania wynagrodzenia za okres niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jak również zasiłku chorobowego. Z uznanego przez Sąd pierwszej instancji okresu pracy w szczególnych warunkach należy zatem odliczyć okresy pobierania wynagrodzenia za okres niezdolności do pracy oraz okresy pobierania zasiłków chorobowych w czasie: od 14 stycznia 1992 r. do 19 stycznia 1992 r., od 28 stycznia 1993 r. do 31 stycznia 1993 r., od 1 marca 1993 r. do 11 marca 1993 r., od 15 stycznia 1994 r. do 19 stycznia 1994 r., od 22 listopada 1994 r. do 31 grudnia 1994 r., od 1 stycznia 1995 r. do 27 stycznia 1995 r., od 11 maja 1995 r. do 13 czerwca 1995 r. oraz od 14 czerwca 1995 r. do 6 listopada 1995 r. Ponadto z uznanych okresów pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak z ogólnego stażu pracy odliczeniu podlegają okresy niewykonywania pracy z uwagi na urlop bezpłatny udzielony w czasie od 27 lutego 1991 r. do 29 marca 1991 r. oraz od 10 sierpnia 1992 r. do 11 września 1992 r. Odliczenie od uznanych przez Sąd pierwszej instancji okresów pracy w szczególnych warunkach, których prawidłowa suma wynosi 14 lat, 2 miesiące i 24 dni, jedynie okresów urlopu bezpłatnego w wymiarze 2 miesięcy i 3 dni, powoduje iż wnioskodawca nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, lecz 14 lat, 10 miesięcy i 4 dni pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego wnioskodawca wniósł o jej oddalenie. Wskazał, że organ rentowy wadliwie nie uznał wszystkich lat pracy w szczególnych warunkach w następujących zakładach pracy: Przedsiębiorstwie (...) w okresie 16 maja 1977 r. - 1 czerwca 1978 r. (czyli 1 rok i 16 dni) oraz 29 stycznia 1979 r. - 1 październik 1979 r. (czyli 8 miesięcy i 3 dni), a nadto w Kombinacie (...) w okresie od 7 września 1978 r. - 16 grudnia 1978 r. (czyli 3 m-ce i 9 dni).

Sąd Apelacyjny w związku z zarzutami apelacji, celem wyjaśnienia spornej kwestii legitymowania się przez wnioskodawcę 15 - letnim okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych uzupełnił postępowanie dowodowe, dopuszczając dowód z ponownego przesłuchania wnioskodawcy i na tej podstawie, przy uwzględnieniu

dokumentacji zawartej w aktach emerytalnych i kapitałowych oraz aktach osobowych wnioskodawcy, dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Wnioskodawca nabył uprawnienia do prowadzenia pojazdów ciężarowych w 1976 r. W okresie od 16 maja 1977 r. do 1 czerwca 1978 r. oraz od 29 stycznia 1979 r. do 1 października 1979 r. był zatrudniony w Samodzielnym Oddziale Wykonawstwa Inwestycyjnego przy (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. jako kierowca. Określone w ten sposób stanowisko służbowe widnieje w świadectwie pracy, obejmującym powyższy okres, kserokopiach umów o pracę oraz kserokopiach angaży, uzyskanych przez wnioskodawcę z archiwum przechowującego dokumentację pracowniczą ww. zakładu pracy, które zostały dostarczone organowi rentowemu wraz z wnioskiem emerytalnym z dnia 7 września 2010 r. (k. 73 – 85 akt emerytalnych). W przedmiotowym okresie powierzone wnioskodawcy obowiązki pracownicze jako kierowcy sprowadzały się do obsługi samochodu ciężarowego pełniącego funkcję wywrotki, marki (...), o ciężarze powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca jako kierowca tego pojazdu dostarczał materiały budowlane na teren budowy prowadzonej przez pracodawcę, między innymi w zakładach drzewnych oraz w tartakach. W angażu z dnia 14 października 1977 r. (k. 83 akt emerytalnych) zawarta jest informacja dotycząca kategorii zaszeregowania oraz stawki wynagrodzenia ubezpieczonego, wraz z adnotacją, iż zmiana warunków pracy i płacy jest związana z okresem wykonywania prac remontowych przy samochodzie (...). W tym czasie był to jedyny obsługiwany przez wnioskodawcę pojazd. Analogiczne czynności pracownicze związane z pracą kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3, 5 tony, wnioskodawca podejmował w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w G. od 7 września 1978 r. do 6 grudnia 1978 r. W zakresie zleconych mu przez pracodawcę zadań zajmował się obsługą samochodu marki (...) (8 – tonowy) i przy pomocy tego pojazdu dowoził materiał na budowy prowadzone przez zatrudniającego go zakład pracy. Stosowna dokumentacja pracownicza potwierdzająca powyższy okres pochodzi z archiwum i została dołączona do wniosku o emeryturę z dnia 7 września 2010 r. (k. 23 – 31 akt emerytalnych). W karcie obiegowej zmiany (k. 23 akt emerytalnych) podano datę ustania przedmiotowego stosunku pracy (w drodze porozumienia stron) jako dzień 6 grudnia 1978 r. Tożsama informacja widnieje w świadectwie pracy z dnia 7 grudnia 1978 r. (k. 25 akt emerytalnych). Odmienne dane wynikające ze świadectwa pracy dołączonego do wniosku o ustalenie kapitału początkowego (k. 14 akt kapitałowych), sugerujące, iż datą rozwiązania umowy o pracę był dzień 16 grudnia 1978 r., nie są zgodne z rzeczywistością. W tym przedmiocie warto zauważyć, że kserokopia świadectwa pracy zalegającego w aktach kapitałowych w pozostałych elementach składających się na treść tego dokumentu jest identyczna ze świadectwem przedłożonym do akt emerytalnych. Różnica dotyczy jedynie końcowej daty omawianego tutaj okresu zatrudnienia. Zważywszy na fakt, iż obydwa dokumenty są datowane na 7 grudnia 1978 r., pozostając w zgodzie z zasadami logiki i racjonalności stwierdzić trzeba, że świadectwo pracy jako dokument wystawiany po ustaniu zatrudnienia może obejmować okres poprzedzający datę sporządzenia tego dokumentu. W pełni uprawniona jest zatem konkluzja, iż stosunek pracy łączący wnioskodawcę z Zakładem (...) w G. został rozwiązany z dniem 6 grudnia 1978 r., przed datą wystawienia świadectwa pracy z 7 grudnia 1978 r. Przyjęcie odmiennego zapatrywania, iż datą ustania powyższego stosunku pracy był dzień 16 grudnia 1978 r., przeczy zasadom logicznego rozumowania, wiedzy powszechnej i doświadczenia życiowego.

Sąd Apelacyjny obdarzył zeznania wnioskodawcy przymiotem wiarygodności. Depozycje wnioskodawcy były spójne, a przy tym szczere i spontaniczne. Przedstawiona w nich relacja, dotycząca charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę obowiązków pracowniczych, koresponduje z dokumentacją zawartą w aktach niniejszej sprawy, włączając w to akta emerytalne i kapitałowe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego, w wyniku uzupełnienia postępowania dowodowego i poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych, okazała się nieuzasadniona.

Przedmiotem rozpoznawanego w niniejszej sprawie roszczenia jest prawo wnioskodawcy do emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, nabywane na mocy regulacji art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Przyczyną odmowy przyznania przez organ rentowy świadczenia emerytalnego było niespełnienie wymogu wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w postępowaniu administracyjnym uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach jedynie w rozmiarze 9 miesięcy i 13 dni. Sąd pierwszej instancji dokonał odmiennych ustaleń w kwestii rozmiaru wykazanego przez wnioskodawcę okresu pracy w warunkach szczególnych, opierając się zarówno na dowodach z niekwestionowanych przez strony dokumentów, jak również na osobowym źródle dowodowym, czyli zeznaniach wnioskodawcy. Na tej podstawie stwierdził, iż okres zatrudnienia wnioskodawcy w Nadleśnictwie (...) w B. może zostać zakwalifikowany jako okres świadczenia pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w apelacji nie podważa ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, w tym odnoszących się do rodzaju i specyfiki pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w ww. zakładzie pracy. W związku z tym, Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne, zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, i przyjmuje je za własne. Rację ma jednak apelujący, wskazując na wadliwe zsumowanie przez Sąd pierwszej instancji uznanego w postępowaniu administracyjnym okresu pracy w szczególnych warunkach z uwzględnionym w toku postępowania jurysdykcyjnego okresem zatrudnienia w Nadleśnictwie (...). Trafne okazały się także sformułowane w apelacji zastrzeżenia dotyczące nieprawidłowości w zakresie wyłączenia ze stażu pracy w warunkach szczególnych okresu korzystania przez wnioskodawcę z urlopów bezpłatnych, natomiast argumentacja nawiązująca do potrzeby odliczenia od tego stażu okresów pobierania świadczeń chorobowych nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności, w odniesieniu do okresu wykonywania przez wnioskodawcę pracy na rzecz Nadleśnictwa (...), przy niekwestionowanej w apelacji charakterystyce pełnionych przez niego obowiązków służbowych, należy odnotować, iż okres zatrudnienia na stanowisku drwala od 21 stycznia 1980 r. do 9 marca 1980 r. wynosi 1 miesiąc i 17 dni, kolejny okres pracy na stanowisku ładowacza od 1 października 1981 r. do 14 października 1983 r. stanowi okres 2 lat i 14 dni, natomiast okres zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz samochodu(...) o liczbie miejsc siedzących powyżej 20, od 15 października 1983 r. do 6 listopada 1995 r. wynosi 12 lat i 23 dni. Zsumowanie powyższych okresów pozwala na ustalenie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 2 miesięcy i 24 dni, a nie 14 lat, 3 miesiące i 24 dni, co nieprawidłowo przyjął Sąd Okręgowy, zapewne wskutek błędu rachunkowego. Ustalony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach (14 lat, 2 miesiące i 24 dni) łącznie z okresem uwzględnionym przez organ rentowy przy wydawaniu kontrolowanej w niniejszej sprawie decyzji, odmawiającej przyznania emerytury (9 miesięcy i 13 dni) prowadzi do konkluzji, iż staż pracy wnioskodawcy świadczonej w warunkach szczególnych przekracza 15 lat, gdyż stanowi 15 lat i 7 dni. Słusznie jednak apelujący zwraca uwagę na konieczność wyłączenia z tak obliczonego stażu pracy w szczególnych warunkach okresów korzystania przez wnioskodawcę z urlopów bezpłatnych od 27 lutego 1991 r. do 29 marca 1991 r. i od 10 sierpnia 1992 r. do 11 września 1992 r. Po dokonaniu odliczenia okresów urlopu bezpłatnego w rozmiarze 2 miesięcy i 3 dni wnioskodawca legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 14 lat, 10 miesięcy oraz 4 dni, co nie jest wystarczające do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Uwzględniając wyniki przeprowadzonego przez Sąd drugiej instancji postępowania dowodowego należy uzupełnić przedmiotowy staż pracy poprzez doliczenie do niego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Samodzielnym Oddziale Wykonawstwa Inwestycyjnego przy (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. od 16 maja 1977 r. do 1 czerwca 1978 r. (1 rok i 16 dni) oraz od 29 stycznia 1979 r. do 1 października 1979 r. (8 miesięcy i 3 dni), a także okresu pracy świadczonej w Zakładzie (...) w G. od 7 września 1978 r. do 6 grudnia 1978 r. (2 miesiące i 29 dni). W powyższych okresach zatrudnienia wnioskodawca bez wątplenia wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego marki (...), o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Na poczynienie ustaleń w tej materii pozwalają nie tylko jednoznaczne i spójne zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie apelacyjnej, ale także analiza dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego zalegającej w aktach emerytalnych i kapitałowych, będących w dyspozycji organu rentowego. Praca wnioskodawcy, świadczona w wymienionych powyżej okresach zatrudnienia, spełnia kryteria pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, figurującej w dziale VIII pod pozycją 2, wykazu A stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zsumowanie przedmiotowych ww. okresów pracy z uwzględnionym na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego stażem pracy w szczególnych warunkach, po odliczeniu urlopów bezpłatnych (j.w. 14 lat, 10 miesięcy i 4 dni) uprawnia do konkluzji, iż wnioskodawca wykazał

ponad 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, prowadzący do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego.

Finalnie, przechodząc do analizy zarzutów apelacji, dotyczących kwestii wyłączenia ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresów korzystania przez ubezpieczonego z zasiłków chorobowych, wypada wyjaśnić, że przyjęte w art. 32 ust.1a ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych różnicowanie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach nawiązuje do daty wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 107, poz. 450 z późn. zm.), w której poprzednia definicja okresu pracy w szczególnych warunkach pozostała niezmienną. Okres tego rodzaju pracy obejmował bowiem okresy składkowe i nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę (zob. pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r. III UZP 10/03, LEX nr 81642). Na gruncie regulacji art. 184 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy, przypadające po dniu 14 listopada 1991 r. wlicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach. Analizując zasygnalizowane w apelacji zagadnienie warto zauważyć, że przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został do tej ustawy dodany od dnia 1 lipca 2004 r., przy czym ustawodawca, wprowadzając zmiany pojęcia „zatrudnienia w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze”, nie uchwalił przepisów międzyczasowych. Z tego względu, zakres stosowania art. 32 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych był przedmiotem skargi konstytucyjnej opartej na zarzucie jego niezgodności z art. 2 i 32 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2008 r. (K 33/06, OTK-A 2008 nr 6, poz. 106), uznawszy za właściwą dla oceny konstytucyjności omawianego przepisu chwilę powstania prawa podmiotowego, w tym wypadku prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, oddalił zarzut, iż zmiana warunków emerytalnych prowadzi do naruszenia praw nabytych, stwierdzając jednocześnie, że oceniana zmiana legislacyjna może mieć zastosowanie wyłącznie na przyszłość. Skarżącemu należy również przypomnieć, że zagadnienie związane z zastosowaniem art. 32 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu okresów pracy w warunkach szczególnych, wymaganych przez art. 184 tej ustawy, było wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, który prezentuje w tej kwestii jednoznaczne i konsekwentne stanowisko orzecznicze, zakładające, że wprawdzie przepis art. 32 ust. 1a ustawy obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r. i odnosi skutek również względem stanów faktycznych istniejących przed dniem jego wejścia w życie, jednakże osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust.1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. (tak Sąd Najwyższy między innymi w wyrokach: z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09, LEX nr 604217; z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, LEX nr 15405. oraz z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, LEX nr 989126 oraz powołanych tam orzeczeniach). W sytuacji, gdy wnioskodawca musiał uzyskać wymagany staż pracy w warunkach szczególnych przed dniem 1 stycznia 1999 r., w oparciu o przepisy obowiązujące przed tą datą, stwierdzić trzeba, że wskazany w apelacji przepis art. 32 ust. 1a ww. ustawy nie znajduje zastosowania przy ustalaniu jego uprawnień emerytalnych z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, co wyklucza możliwość odliczenia ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pobierania przez ubezpieczonego zasiłku chorobowego.

Podsumowując Sąd drugiej instancji, po uzupełnieniu materiału dowodowego, podzielił konstatację Sądu Okręgowego i uznał, że wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, uprawniającym do emerytury w wieku obniżonym. Przy niespornych i niekwestionowanych w apelacji pozostałych przesłankach nabycia prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w realiach rozpoznawanej sprawy zostały spełnione wszystkie wymogi pozwalające na przyznanie dochodzonego przez ubezpieczonego świadczenia emerytalnego, w myśl art. 184 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Odmienne zapatrywanie organu rentowego, któremu skarżący dał wyraz w apelacji, nie jest uzasadnione.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji w trybie art. 385 k.p.c.

Dariusz Płaczek Monika Kowalska Krystian Serzysko